

Autorka bestsellera *Stehlík*

DONNA TARTT

TAJNÝ PRÍBEH

„Napínavé, presvedčivé, brilantné.“ *The Times*

TAJNÝ PRÍBEH

Donna Tartt

TAJNÝ PRÍBEH

Z angličtiny preložil
ANTON ELIÁŠ

slovar

Copyright © Donna Tartt 1992
Slovak edition © Vydavateľstvo SLOVART, spol. s r. o., Bratislava 2020
Translation © Anton Eliáš 2020

ISBN 978-80-556-4395-3

Všetky práva vyhradené. Nijaká časť tejto knihy sa nesmie reprodukovať ani šíriť v nijakej forme, žiadnymi prostriedkami, ani elektronickými, ani mechanickými, ani vo forme fotokópií, nahrávok, prostredníctvom súčasného a ani budúceho informačného systému a podobne, bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

*Bretovi Eastonovi Ellisovi,
ktorý si svojou veľkorysťou navždy získal moje srdce,
a Paulovi Edwardovi McGloinovi,
inšpirátorovi a mecénovi,
ktorý pre mňa navždy zostane najdrahším priateľom na tomto svete.*

Keď teraz uvažujem o tom, čo podmieňuje zrod filológa, dovoľujem si tvrdiť:

1. mladý človek absolútne nemôže vedieť, kto boli starí Gréci a Rimania:
2. nevie ani, či má predpoklady, aby raz na to prišiel.

FRIEDRICH NIETZSCHE
Nečasové úvahy

Nuž teda, predstavme si, že vychovávame tých mužov, a pohovoríme si o tom, ako by sme trávili voľný čas rozprávaním príbehu.

PLATÓN
Ústava, KNIHA II.

PROLÓG

SNEH NA HORÁCH SA pomaly roztápal a Bunny bol už zopár týždňov mŕtvy, kým sme si naplno uvedomili katastrofálne následky onej udalosti. Viete, našli ho až desať dní po smrti. Bola to jedna z najväčších pátracích akcií v dejinách Vermontu – hľadala ho jazdná polícia, FBI, dokonca aj vojenský vrtuľník; na univerzite sa prerušila výučba, hampdenská farbiareň zastavila prevádzku, ľudia prichádzali nielen zo susedného New Hampshire a severných častí štátu New York, ale aj zďaleka, až z Bostonu.

Znie to takmer neuveriteľne, že Henryho jednoduchý plán napriek týmto nepredvídaným okolnostiam dokonale vyšiel. Nemali sme v úmysle odpratať telo niekam, kde by ho nikto nenašiel. Pravdu povediac, vôbec sme sa nesnažili skryť ho; jednoducho sme ho nechali ležať, kde dopadlo, a dúfali sme, že nejaký smoliarsky tramp sa oň potkne skôr, než začne niekomu chýbať. Prírodné, vierohodné vysvetlenie sa priam núkalo: uvoľnené skaly, telo, ležiace na dne rokliny so zlomenými väzmi, a blatisté stopy po šmykajúčich sa opätkoch, vedúce do prázdna; jasná tragická nehoda pri turistickej vychádzke, a celý prípad by sa bol zrejme skončil tichým zmierením sa s osudom a nenápadným rodinným pohrebom, keby v tú noc nebol napadol sneh. Bunnyho telo zmizlo pod ním bez stopy a až po desiatich dňoch, keď konečne nastal odmäk, jazdná polícia i FBI a dobrovoľníci z mesta zistili, že toľko sa motali priamo nad ním, až udupaný sneh stvrdol na ľad.

Doteraz sa v duchu čudujem, ako mohol toľko rozruchu narobiť čin, za ktorý som sčasti spoluzodpovedný, a ešte viac ma udivuje, že – uprostred toľkých kamier, fotoaparátov, uniforiem a množstva ľudí, roztrúsených po svahoch Mount Cataractu ako mravce na homoli cukru – som to dokázal prežiť bez toho, aby som vzbudil čo len tieň podozrenia. Lenže jedna vec je prežiť to všetko; druhá – ako sa nanešťastie neskôr ukázalo, celkom odlišná – je preniesť sa cez to. Spočiatku som si síce myslel, že v ono dávne

aprílové popoludnie som tej rokline navždy ukázal chrbát, ale teraz si tým už vonkoncom nie som taký istý. Pátracie skupiny sa dávno rozišli, život okolo mňa pokojne plynul ďalej, ja som si však zrazu uvedomil, že hoci som si po celé roky nahováral, že som niekde inde, v duchu som ustavične tam, na tom nešťastnom mieste: na vrchole strmého zrázu, pri rozbahnených koľajach vyrytých kolesami auta v sviežej jarnej tráve, obklopený zlovestne zamračenou oblohou: vidím, ako sa v diaľke zimomravo chvejú rozkvitnuté koruny jabloní, a trasiem sa od prenikavého chladu, z ktorého už bolo cítiť sneh, čo sa ešte tej noci začal sypať.

Čo robíte tu hore? spýtal sa Bunny prekvapene, keď nás tam všetkých piatich našiel čakať.

Pozeráme, či ešte nevyrástlo nové papradie, čo iné?! odvrkol vtedy Henry.

Potom sme, pošepky prehodiac zopár viet, chvíľu postávali v kroviskách na okraji rokliny – posledný pohľad dolu na telo, ešte raz skontrolovať okolie: nikomu nevypadli kľúče, nikto nestratil okuliare, každý má všetko? Keď som sa v zástupe posledný predieral cez hustý mládnik, ešte raz som sa obzrel pomedzi stromčeky a kroviská, ktoré sa za mnou zatvárali do jedno-liateho porastu. Hoci si presne pamätám celú cestu späť i osamelé vločky snehu, poletujúce medzi borovicami, hoci si spomínam, ako vďačne, s úľavou sme naskákali do auta a vyrazili dolu lesnou cestou sťa rodinka vracajúca sa z výletu, hoci nikdy nezabudnem, ako Henry za volantom s tuho stisnutými zubami obchádzal výmole a my ostatní sme sa naklonili ponad sedadlá a trkotali ako malé deti, hoci mi v pamäti navždy utkvela tá prvá, nepredstaviteľne hrozná noc i dlhé, strašné dni a noci, čo po nej nasledovali, stačí, aby som sa obzrel ponad plece, a všetky tie roky akoby sa v mihu vyparili: pomedzi húštie znova vidím zelenočierny steny rokliny – obraz, ktorého sa do smrti nezbavím.

Kedysi, do istého času, som tuším vedel rozprávať nepreberné množstvo historiek a príbehov zo svojho života. Dnes mi však zostal jediný, ku ktorému sa musím ustavične vracieť. Ten, ktorý sa vám chystám rozpovedať.

I.

KNIHA

EXISTUJE AJ MIMO literatúry niečo také ako „osudové prekliatie“, čosi, čo človeku zreteľne, ako temná, hlboká priepasť, rozčesne život vo dvoje? Kedysi som si myslel, že nie. Dnes si to už nemyslím. Mojm prekliatím je chorbá až morbidná túžba po všetkom efektnom, bez ohľadu na následky.

*À moi. L'histoire d'une de mes folies.**

Volám sa Richard Papen. Mám dvadsaťosem rokov, ale kým som nemal devätnásť, nikdy som nebol v Novom Anglicku a o Hampdenskej univerzite som nemal ani tušenia. Rodom – a ako som si nedávno uvedomil, zrejme aj povahou – som Kalifornčan. Hoci ten druhý fakt som si ochotný pripustiť až dnes, po časovom odstupe. Na tom však vlastne nezáleží.

Vyrástol som v Plane, malom mestečku na severe Kalifornie, vďačiacom za svoj vznik rozmachu elektronického priemyslu. Nemám nijakých súrodencov. Otec pracoval ako čerpadlár na vlastnej benzínovej stanici a matka sa starala o domácnosť, až kým som nepodrástol a nezačali sa nám horšie časy. Vtedy sa zamestnala ako spojovateľka v centrále veľkej fabriky na výrobu zemiakových lupienkov na predmestí San José.

Plano. To slovo sa v mojich spomienkach spája s bufetmi na rýchle občerstvenie motoristov, dlhými blokmi fádnych, typizovaných domov a s horúčavou, sálajúcou z ich čiernych striech. Roky, čo som tam strávil, sa mi zliali do jediného vágneho celku, s ktorým som narábal rovnako účelovo ako s papierovým pohárom na jednorazové použitie. Priznám sa, že v istom zmysle to pokladám za veľmi vzácny dar. Vďaka nemu, len čo som opustil tento kraj, vybájl som si nový, oveľa pestrejší životopis, plný bombastických, banálnych podrobností o krásnej prírode a vplyvnom príbuzenstve; atraktívnu minulosť, ktorá presne zodpovedala naivným predstavám nezasvätených cudzincov.

* Takže, pokiaľ ide o mňa, toto je príbeh jednej z mojich pochabostí. (Pozn. prekl.)

Oslnivá nádhera tohto fiktívneho detstva – plného záhradných bazénov, pomarančových hájov, so šarmantnými, okúzľujúcimi rodičmi, pracujúcimi v šoubiznise – nadobro zatičila fádny originál. Pravdu povediac, zo svojho skutočného detstva si nepamätám takmer nič okrem pár skľučujúcich, útržkovitých detailov: špinavé tenisky, ktoré som nosil po celý rok; maľovanky zo supermarketu a stará, zodratá lopta, ktorou som si vykupoval právo hrať sa s chlapcami zo susedstva; všetko nezaujímavé a skôr ubíjajúce ako idylické spomienky. Bol som tichý, na svoj vek až privysoký, a na slnku som raz-dva opehavel. Neoplýval som priateľmi, no dnes už neviem, či z vlastnej vôle, alebo vinou okolností. Povedal by som, že v škole sa mi celkom darilo, ale nebolo to zasa nič mimoriadne; rád som čítal – populárneho Toma Swifta, Tolkienove knižky o dobrých škriatkoch hobbitoch – a často som pozeral televíziu, ležiac na koberci v našej prázdnej obývačke. Trávil som tak väčšinu dlhých, nudných popoludní po návrate zo školy.

To je naozaj skoro všetko, čo si z oných rokov pamätám, okrem toho, že som často upadal do akejsi neurčitej clivoty, nepochopiteľnej melanchólie, ktorá sa mi v spomienkach spája najmä s nedeľnými večerami, keď televízia vysielala kreslené filmy z Disneyho čarovného sveta. Nedeľa bola vôbec smutným dňom – musel som ísť skoro spať, pretože ráno bolo treba vstávať do školy, a pritom ma sústavne trápili obavy, či mám v poriadku domáce úlohy. Keď som však hľadel na ohňostroj na nočnej oblohe nad ožiarenými zámočkami Disneylandu, premýšľal ma aj iný, akýsi všeobecnejší a oveľa desivejší strach – zrazu som mal pocit, akoby som bol uväznený v bludnom, bezútešnom kruhu medzi školou a domovom, a tento stav bol pre mňa viac ako dostatočným dôvodom na zúfalstvo. Otec bol lakomý, náš dom odporný a ani matka sa o mňa veľmi nestarala; chodil som v lacných šatách, vlasy som musel mať vždy nakrátko ostrihané, v škole ma tiež podľa všetkého nikto nemal bohvieako rád; a pretože to všetko bolo tak, až pokiaľ mi pamäť siahala, bol som presvedčený, že aj budúcnosť, aspoň nakoľko som ju mohol predvídať, bude rovnako skľučujúca. Skrátka, mal som dojem, že v istých drobných, ale pritom zásadných ohľadoch sa život ku mne zachoval veľmi macošsky.

Nezdá sa mi preto nenormálne, že som sa cítil prinajmenšom rozpačito a neisto, keď som porovnával svoj život so životmi svojich priateľov, alebo aspoň s tým, ako sa mi vtedy javili. Charles a Camilla boli siroty (ako som im len závidel ten krutý osud!), ktoré vyrástli pod láskavým dohľadom starých mám a pratiev vo vlastnom dome vo Virgínii. Bolo to detstvo, o akom som mohol iba snívať: kone, rieky, ambrovníkové háje... A Francis?

Keď prišiel na svet, jeho matka – chudokrvná, červenovlasá, rozmaznaná dcérenka bohatého otecka – mala iba sedemnášť rokov. Utekla z domu s bubeníkom skupiny Vidiecki mládenci Vancea Vanea, ale už o tri týždne bola späť a o pol druhu mesiaca bolo jej manželstvo úradne zrušené; a, ako Francis s obľubou vravieval, starí rodičia ich oboch vychovávali ako svoje deti, ako brata so sestrou. Vraj sa správali tak veľkoryso, že umlčali všetky klebetnice – najali mu anglické pestúnky, zaplatili súkromné školy, na letné prázdniny ho posielali do Švajčiarska, na zimné do Francúzska. Ešte aj ten prostoduchý, vystatovačný Bunny bol na tom lepšie. Veď len posúďte – nemal síce klasickú patricijskú výchovu s hodinami spoločenského správania a tanca; aspoň v tom sme si boli rovní. Ale inak prežil priam čítankové americké detstvo. Syn bankára, voľakedajšej hviezdy clemsonského futbalového tímu. Štyria bratia, nijaké sestry, honosný dom vo vilovej štvrti prímestskej zóny, plný vzruchu a čulého života, letá na známom Cape Code, počas sezóny amerického futbalu improvizované pikniky rovno pred štadiónom, jachtárčenie, tenis, poľovnícke psy a drahá súkromná internátna škola neďaleko Bostonu; výchova, ktorá sa zreteľne odrážala v celom Bunnyho správaní, od podania ruky až po spôsob, akým rozprával žarty.

Nemám a nikdy som ani nemal nič, čo by ma bolo osobitne pútalo k hoktorému z nich; nič okrem znalosti gréčtiny a roku života, ktorý som strávil v ich kruhu. Ak však za také puto možno pokladať priateľstvo a lásku, potom, myslím, môžem smelo vyhlásiť, že aj to nás spájalo, hoci si uvedomujem, že vo svetle príbehu, ktorý sa vám chystám vyrozprávať, nemusí takéto tvrdenie vyznievať najvierohodnejšie.

Ako začať?

Po skončení strednej školy som sa zapísal na štvorročnú lekársku prípravku v rodnom meste (rodičia boli proti, pretože považovali za absolútne samozrejmé, že budem pomáhať otcovi viesť benzínové čerpadlo; aj to bol jeden z dôvodov, prečo som priam bytostne túžil pokračovať v štúdiu) a počas dvoch rokov, ktoré som tam strávil, som študoval klasickú gréčtinu. Nevybral som si ju z lásky, ale preto, že ako budúci študent medicíny (peniaze boli totiž jediným prostriedkom, ktorý mi mohol zabezpečiť svetlejšiu budúcnosť, a lekári zarábajú kopu peňazí, *quod erat demonstrandum**) som dal na radu svojho konzultanta, aby som si v rámci humanitného kurzu zapísal

* Čo bolo treba dokázať, čo malo byť dokázané (tradičná formulka uzatvárajúca dôkaz či argumentáciu). (Pozn. prekl.)

nejaký klasický jazyk. No a keďže prednášky a semináre z gréčtiny sa zhodou okolností konali v pondelok poobede, vybral som si gréčtinu, aby som si po nedeli mohol dlhšie pospať. Toto rozhodnutie, ovplyvnené čírou náhodou, sa mi však, ako uvidíte, stalo neskôr osudným.

Gréčtina mi išla, patrilo mi v nej k najlepším študentom, v druhom ročníku – mojom poslednom na prípravke – mi katedra klasických jazykov dokonca udelila osobitnú prémii. Bol to môj obľúbený predmet, pretože sa ako jediný vyučoval v normálnej posluchárni – bez nádob s kravskými srdcami, bez zápachu formaldehydu či klieťok plných vreštiacich opíc. Spočiatku som si myslel, že s trochou úsilia potlačím žalúdočné problémy a prekonám fyzický odpor k môjmu budúcemu povolaniu, že sebazaprením a tvrdým štúdiom sa mi dokonca podarí prebudiť v sebe nejaký skrytý talent. Bol to však omyl. Ubiehal mesiac za mesiacom a ja som zostával rovnako ľahostajný, bez záujmu, ba čo viac, biológia sa mi úplne sprotivila a mal som jej už plné zuby. Dostával som zlé známky, učiteľia i ostatní študenti sa na mňa dívali zvrchu. Prestúpil som preto bez vedomia rodičov na štúdium anglickej literatúry, hoci som tento čin pokladal za zúfale gesto a sebazničujúci krok. Cítil som sa ako človek, čo si sám pod sebou podpíľoval konár, a bolo mi jasné, že raz to určite oľutujem. Nemohol som sa ubrániť presvedčeniu, že lepšie je byť neúspešným v lukratívnom odbore, než vynikať v povolani, ktoré patrí, ako mi vtáľkal do hlavy otec (hoci nemal ani potuchy o ekonomickom či akademickom vzdelaní), k tým najnevýnosnejším a vďaka ktorému mu istoiste do smrti zostanem visieť na krku, odkázaný na jeho peniaze. Ale na to sa vraj nemám spoliehať, vyhlasoval rovnako rezolútne, lebo od neho nedostanem ani cent.

Tak som teda študoval literatúru a celkom sa mi to páčilo. Môj vzťah k domovu sa tým však nijako nezlepšil. Životné podmienky a prostredie vzbudzovali vo mne pocit nevýslovného zúfalstva. Dnes, s odstupom času, mám síce dojem, že s mojovou povahou by som za podobných okolností bol rovnako nešťastný kdekoľvek na svete, práve tak v Biarritzi, Caracase či na ostrove Capri, vtedy som však bol presvedčený, že môj neradosný osud majú na svedomí miestne pomery. Šťasti to asi bolo tak. Hoci Milton má zrejme do istej miery pravdu – myseľ žije svojím vlastným životom a v ňom si aj z pekla môže stvoriť raj... a tak ďalej. Nemožno však poprieť ani fakt, že tí, čo založili Plano, nevybudovali mesto podľa raja, ale skôr podľa vzoru toho druhého, zlovestnejšieho a pochmúrnejšieho miesta. Na strednej škole som si zvykol túlať sa po vyučovaní po nákupných strediskách, motať sa

bezcieľne po príjemne chladných, klimatizovaných poschodiach, až kým som nebol záplavou vystaveného tovaru, kódov na obaloch potravín, zasklenými promenádami a pohyblivými schodmi, zrkadlami, tlmenou hudbou, šumom a svetlom taký omámený, že v hlave akoby mi zrazu praskla nejaká poistka a všetko sa v jedinom okamihu zlialo do rozmazanej, neidentifikovateľnej masy, pozostávajúcej z beztvarych farebných škvŕn, chaotických pazvukov a rozpadnutých molekúl. Potom som ako námesačný odpochoďoval na parkovisko, nasadol do auta a zamieril k baseballovému ihrisku. Tam som zastal a ani mi len na um nezišlo vystúpiť; drepel som v zatvorenom aute, s rukami na volante a civel som cez oká v plote na zožltnutú zimnú trávu, až kým nezapadlo slnko a všetko nezahalila tma.

Aj keď som v duchu koketoval s predstavou, že moja nespokojnosť je prejavom bohémskeho, vo svojej podstate tak trochu marxistického nesúhlasu s realitou (ako stredoškólak som sa pochabo hlásil k socializmu, len aby som napálil otca), nikdy som sa ani len nepokúsil hlbšie sa zamyslieť nad jej príčinami a asi by ma bolo poriadne našťvalo, keby mi bol niekto otvorene vykričal, že je to iba dôsledok silného puritánstva, zakoreneného hlboko v mojej povahe, hoci by bol mal pravdu. Len nedávno som narazil vo svojom starom zápisníku na poznámku, pochádzajúcu z obdobia, keď som mal asi osemnásť rokov: „Mám dojem, že tu všade cítiť sladkastý hnilobný zápach, ako z prezretého ovocia. Ohavný mechanizmus rodenia, párenia a smrti – tie monštruózne zmeny v živote, ktoré Gréci pokladali za nečisté a nazývali miazmou – nikde a nikdy nemali takú surovú, brutálnu podobu, nikde a nikdy neboli zahalené do takej pozlátky a pompéznej nádhery; nikde a nikdy toľko ľudí tak slepo neverilo ľžiam, prevtľovaniu a smrti, smrti, smrti.“

Je to celé poriadne pritiahnuté za vlasy. Vychádza mi z toho, že keby som bol zostal v Kalifornii, bol by som asi skončil v nejakej sekte alebo najmenšom ako fanatický vyznávač nejakej asketickej filozofie. Pamätám si, že približne v tom istom čase som čítal o Pytagorovi a niektoré jeho myšlienky sa mi zdali mimoriadne príťažlivé – napríklad nosenie bielych odevov či odmietanie potraviny zo stvorení, ktoré majú dušu.

Lenže namiesto toho som sa ocitol na východnom pobreží.

Hampden som objavil čírou náhodou. Raz večer, bolo to na sviatok Vďakyvzdania, ktorý sa nekonečne vliekol, pretože od rána pršalo a mne nezostávalo nič iné, len sledovať športové prenosy v televízii a naphávať sa zaváranou kľukvou, som sa po hádke s rodičmi (nespomínam si už, kvôli čomu sme sa pochytili, viem len, že najväčším kameňom úrazu boli vždy

peniaze a škola) pobral do svojej izby a začal som hľadať kabát. Nasrdene som sa prehrabával v skrini. Vtom z nej čosi vypadlo. Bol to informačný bulletin Hampdenskej univerzity v Hampdene, štát Vermont.

Bol už dva roky starý. Keď som chodil na strednú školu, podobné materiály mi poslalo veľa univerzít, pretože som dobre urobil štandardné kvalifikačné testy, hoci, nanešťastie, nie až tak dobre, aby ma to oprávňovalo dúfať, že získam nejaké štipendium, a tento bulletin som nosil v učebnici geometrie celý posledný ročník.

Neviem, ako sa mi ocitol v skrini. Predpokladám, že som si ho odložil preto, lebo bol veľmi pekný. V poslednom ročníku som strávil desiatky hodín prezeraním fotografií v takýchto publikáciách, akoby som čakal, že keď na ne vydržím dosť dlho a túžobne hľadiet, podarí sa mi nejakým zázrakom preniesť sa do ich čistého, tichého sveta. Dodnes sa na ne pamätám, ako sa človek pamätá na obrázky z rozprávkovej knižky, ktorú si ako dieťa obľúbil. Nádherne, sviežo zelené lúky; vrchy, ktorých obrysy sa rozplývali v chveji- vom opare ďaleko na horizonte; po členky hlboký koberec opadaného lístia, naviateho vetrom na chodníky a cestičky; jesenné vatričky po upratovaní v parkoch a záhradách a hmla prevaľujúca sa v dolinách; majestátno podmanivé tóny violončela, tajomné nočné ticho, pozhasínané okná, sneh.

Hampdenská univerzita, Hampden, Vermont. Založená v roku 1895. (Už samotný tento fakt vzbudzoval úžas; nič z toho, čo som poznal v Plane, nevzniklo oveľa dávnejšie ako v roku 1962.) Počet študentov – päťsto. Koedukovaný, moderný, výberový ústav s humanitnovedným zameraním. „Univerzita sa premysleným, vyváženým študijným programom snaží poslucháčom ponúknuť nielen spoľahlivý prehľad vo zvolenom odbore, ale aj hlboký prienik do všetkých odvetví umenia, civilizácie a myslenia západného sveta. Vďaka tomu je schopná nielen zásobiť študentov faktickými poznatkami, ale aj poskytovať dostatok podnetov na rozvíjanie samostatného uvažovania.“

Hampdenská univerzita, Hampden, Vermont. Už sám názov znel mojim ušiam, odmietajúcim sentimentálne, sladkasto-spevavé pomenovania amerických misionárskych mestečiek, túžiacim po čistej, strohej anglickej prostote, ako lahodná hudba. Zahľadel som sa na fotografiu budovy s názvom Spoločenský dom. Zaplavovalo ju príjemné akademické pološero. Také svetlo som ani v Plane, ani nikde inde zatiaľ nevidel – priam vsugerovalo človeku predstavu dlhých hodín, trávených v tichu študovne medzi starými, prachom pokrytými knihami.

Matka zaklopala na dvere a spýtavo vyslovila moje meno. Neuznal som za potrebné reagovať na jej pokus o zmierenie. Vytrhol som z bulletinu poslednú stranu s predtlačенou žiadosťou o podrobnejšie informácie a pustil som sa do vyplňania. Meno: John Richard Papan. Adresa: 4487 Mimosa Court, Plano, Kalifornia. Zaujímajú vás informácie o podmienkach poskytnutia podporného príspevku? Áno (samozrejme). Hneď na druhý deň ráno som žiadosť odoslal.

Nasledujúce mesiace sa niesli v znamení nekonečného, úmorného papierovania, chvíľ sklamaní, keď sa zdalo, že všetko moje úsilie sa skončí na mŕtvom bode, a tichej, zákopovej vojny s rodičmi. Otec odmietol vyplniť údaje o príjme v žiadosti o príspevok na štúdium; napokon som v zúfalstve potiahol kópiu daňového priznania zo skrinky na prístrojovej doske jeho toyoty a urobil som to sám. Znova som mohol iba čakať. Potom prišiel list od prodekana pre študijné otázky. Podmienkou prijatia je vraj absolvovanie vstupného pohovoru, a preto mám oznámiť, kedy príletím do Vermontu. Nemal som na letenku, tak som im to otvorene napísal. Nasledovalo ďalšie čakanie a ďalší list. Univerzita mi vraj uhradí cestovné náklady, ak súhlasím s ponúknutou výškou podpory. Medzičasom mi pošta doručila rozhodnutie o jej udelení. Rodičia mali prispievať na moje štúdium sumou, ktorá sa otcovi zdala príliš vysoká. Vyhlásil, že toľko platiť nebude, lebo si to jednoducho nemôže dovoliť. Takáto nevyhlásená partizánska vojna sa vliekla osem mesiacov. Dodnes mi je záhadou ten zhluk priaznivých okolností, vďaka ktorým som sa nakoniec ocitol v Hampdene. Profesori, ktorí so mnou cítili, mi napísali odporúčajúce listy; aj univerzita urobila v mojom prípade celý rad výnimiek. Takže od chvíle, keď som sa uvelebil na žltom plyšovom koberci v mojej minizbičke v Plane a hnaný momentálnym impulzom vyplnil dotazník, neuplynul ani rok a už som vystupoval v Hampdene z autobusu s dvoma kuframi v rukách a päťdesiatimi dolármi vo vrecku.

Nikdy som nebol ďalej na východ ako v Santa Fé a na sever v Portlande, a tak keď som o šiestej ráno po dlhej, prebdenej noci plnej obáv i zvedavosti – zotmelo sa už kdesi pri Illinois – vystúpil z autobusu a uvidel, ako spoza vrchov vychádza slnko a na neuveriteľne zelených lúkach sa belejú štíhle brezy, mal som pocit, akoby som sa po úmornom trojdňovom trmácaní ocitol v krajine snov.

Internát vlastne ani nebol internátom v tradičnom zmysle slova. V každom prípade vyzeral celkom ináč ako zariadenia tohto druhu, ktoré som dotedy poznal. Nebol to panelák zo škvárobetónu s deprimujúcou žltkastou